

Eşsiz Bir Müzik, Birbirinden Güzel Sesler, Rengârenk Kostümler... İşte Opera...

Bir öyküyü sahneye taşımanın pek çok yolu var. Müzikal ya da bale gibi... Opera da bunlardan biri. Opera, sözlerinin tamamı ya da çoğu şarkı olarak söylenen müzikli bir tiyatro türüdür. Operalarda şarkılar orkestra eşliğinde söylenir. Ayrıca orkestranın tek başına çaldığı bölümler de vardır.

Bir operanın sahnelenmeye başlanmasından önce pek çok hazırlık yapılır. Kostümlerin tasarlanması ve dikilmesi, dekorların hazırlanması, sanatçıların şarkıları öğrenmesi gibi. Bu hazırlıkların tamamlanması çok uzun bir süre alır. Bu süre içinde kalabalık bir ekip işbirliği halinde çalışır. Bu ekibin başında rejisör vardır. Rejisör tüm hazırlıkların tamamlanmasından sorumludur ve ekipteki tüm görevlilerle her aşamada sürekli iletişim halindedir.

Hazırlık sürecinde solistler, koro sanatçıları yani koristler ve orkestrada görevli olan müzisyenler çok sayıda prova yaparlar. Bu provalar sırasında herkes yapacağı işi iyice öğrenmeye çalışır. Örneğin sanatçılar canlandıracakları role çalışırlar ve seslendirecekleri şarkıları öğrenirler. Operanın sahnelenme tarihi yaklaştığında tüm sanatçıların topluca yaptıkları provalar başlar. Son provalar operanın sahneleneceği yerde yapılır. Sanatçılar bu provalara kostümlü olarak katılırlar. Son provalarda tüm eser sanki izleyiciler varmış gibi baştan sona sergilenir. Provalar ve gösteriler sırasında sanatçıların kostümlerini giymelerine yardım etme, şarkıların sözlerini hatırlatma, sahneye giriş çıkışları yönlendirme gibi işlerden sorumlu kişiler de görev yapar.

Gösteri günü tüm görevliler ve sanatçılar erkenden gösterinin sahneleneceği yere gelir. Makyajlar yapılır, kostümler giyilir, ışık ve ses sistemleriyle ilgili son hazırlıklar yapılır. Perde açıldığında da sanatçılar izleyicilerle baş başa kalır.

Orkestra sahnenin önünde, sahneden daha aşağıdaki özel bir bölümde yer alır. Opera orkestraları genellikle üflemleri, vurmaları ve yaylı müzik aletlerini çalan müzisyenlerden oluşur. Orkestrayı şef yönetir.

Bir opera eseri oluşturulurken genellikle ilk olarak libretto adı verilen opera metni yazılır. Libretto yazarı sanatçıların söyleyeceği şarkıların sözlerini ve bazen de sahnedeki hareketlerini betimleyen bir metin yazar. Libretto yazıldıktan sonra besteci operanın müziğini besteler. Bazen libretto yazarı aynı zamanda besteyi de yapar.

Patrick Riviere/Staff / Getty Images Entertainment / Getty Images TURKEY

Operalarda bazı şarkılar çok sayıda sanatçıdan oluşan bir koro tarafından seslendirilir.

İlk Türk operası, librettosunu Münir Hayri Egeli'nin yazdığı ve Ahmed Adnan Saygun'un bestelediği Özsoy operasıdır. Özsoy operası ilk kez 1934'te Ankara'da sahnelendi.

Ankara Devlet opera ve Balesi

Operada solistler genellikle mikrofon kullanmazlar. Seslerinin salonun her yerine ulaşabilmesi için yüksek sesle şarkı söylerler.

Kadın ve erkek solistlerin sesleri kalınlıklarına göre gruplara ayrılır. Kadınlar için sesler inceden kalına doğru soprano, mezzosoprano, alto olarak, erkekler içinse sesler yine inceden kalına doğru tenor, bariton, bas olarak adlandırılır.

Opera eserlerinde rol alan sanatçılar canlandırdıkları rollere uygun kostümler giyerler. Bu kostümleri kostüm tasarımcıları tasarlar. Bunu yaparken kostümlerle birlikte kullanılacak ayakkabı, şapka ve maske gibi aksesuarları da seçerler. Tasarlanan kostümleri de sanatçıların ölçülerine uygun olarak terziler diker.

Gösteri başlamadan önce sanatçılar makyaj yapar. Bazen de bu iş makyaj uzmanları tarafından yapılır.

Dijitalimaj / Alamy

Sahne de yer alacak dekorları sahne ve dekor tasarımcısı tasarlar. Tasarımcı dekorları önce kâğıt üzerinde tasarlar. Bazen önce sahnenin küçük bir maketini de hazırlar. Sonra da bu dekorların sahnede nasıl bir düzenleme içinde durması gerektiğini belirler. Dekorlar genellikle opera binalarının içinde bulunan çok büyük atölyelerde yapılır. Parçalar halinde hazırlanan dekorlar sahnede birleştirilir.

Dijitalimaj / Alamy

Dekorların bazı bölümleri boya atölyelerinde boyanır.

Sahne ışıkları operanın önemli bir parçasıdır. Işıkların parlaklığı, rengi, sahnedeki dağılımı gösterinin izleyiciler üzerindeki etkisini artırır. Sahne ışıklarıyla ilgili teknik hazırlıkları ışık teknisyenleri yapar.

Opera sanatçısı olmak isteyenler üniversitelerin Sahne Sanatları Bölümü'nde Opera Anasanat Dalı'nda eğitim alırlar. Bu eğitim sırasında seslerini ve nefeslerini kullanma, dans etme, müzik aleti çalma gibi pek çok şeyi öğrenirler. Ayrıca oyunculuk dersleri de alırlar.

Bilge Nur Karagöz
Çizim: Pınar Büyükgüral